

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Princzinger Péter¹

A sportszövetségek autonómiája vs. a vállalkozás szabadsága (II. rész)

A kerékpárverseny-szervezés hazai szabályozása a német, a francia és az olasz jogi szabályozás tükrében

1. Bevezetés - avagy „a velünk élő múlt”

Korábban, külön tanulmány keretében vizsgáltuk meg a kerékpárverseny-szervezési jogokra vonatkozó német, olasz és francia jogi szabályozást. Jelen dolgozat - a külföldi példák tükrében - a Magyar Kerékpársportok Szövetsége (MKSz) Alapszabályának egyetlen pontjára fókuszál. Arra a pontra nevezetesen, amely kizárólagos jogot biztosít a kerékpárversenyek megrendezésének engedélyezésére az MKSz-nek.

Ha a kérdést történetileg feltárjuk, tulajdonképpen érthetővé válik, hogy a szakszövetség kizárólagos versenyszervezési „hatásköre” (!) tekintetében miért olyan szilárd az MKSz és az MKSzSz² meggyőződése. A dolognak a formális magyarázata persze nagyon egyszerű: azért, mert az MKSz Alapszabálya 6. § (2) bekezdése k) pontja szerint a Szakszövetség joga, hogy „engedélyezi tagjai számára a hazai és a nemzetközi versenynaptár alapján a hazai és a nemzetközi sportesemények megrendezését, illetőleg az azokon való részvételt”. Hasonlóan szabályoz az MKSz Versenyszabályzata, amelynek 4.a., 4.b. és 4.c. pontjai határozzák meg a különböző versenyek engedélyezésére jogosult szerveket. Eszerint nemzetközi kerékpárverseny szervezésére az MKSz, országos verseny szervezésére a szakági szövetség, helyi, területi verseny, területi diákolimpia esetében pedig az MKSz területileg illetékes megyei szövetsége *adhat engedélyt*.³ (Mint azt korábbi írásunk bevezetőjében említettük, az MKSzSz pedig „úgy tudja”, hogy az MKSz-től kapott „átruházott hatáskörben” ő is gyakorolhatja e jogokat.)

Az MKSz és az MKSzSz szerintem téves álláspontja a rendszerváltozás előtti idők sportigazgatási szabályozására és gyakorlatára vezethető vissza. A sportági szakszövetségekről szóló 1989. évi tvr. 9. szakszövetségeket olyan hatáskörökkel, jogosítványokkal ruházta fel, amelyek a később kodifikált köztisztület jogintézményére jellemzőek. A köztisztület jogintézménye a magyar tételes jogban 1993-ban született újjá, amikor ez a jogi személy típus bekerült a Ptk-ba. Az 1989. évi 9. tvr. alapján kialakult tényhelyzetet legalizálta az első sporttörvény, az 1996. évi XLIV. törvény (St1), amikor lehetővé tette, hogy a szakszövetségek köztisztületekké alakuljanak.⁴

Az első sporttörvénynek a szakszövetségek feladatait leíró rendelkezése kimondta, hogy „a szakszövetség a sportágában kizárólagosan jogosult meghatározni a hazai és a nemzetközi versenynaptárt, kialakítani és annak alapján szervezni a versenyrendszerét, a Nemzeti (Magyar, Országos) Bajnokságot és a Magyar (Köztársasági) Kupa versenysorozatot.” Ugyanezen törvényhely azt is rögzítette, hogy a szakszövetség „engedélyezi tagjai számára a hazai és a nemzetközi versenynaptár alapján a hazai és a nemzetközi sportesemények megrendezését”.⁵ Magyarul: a törvény versenyszervezési monopóliummal ruházta fel a - törvény alapján egyébként köztisztületté vált - szakszövetségeket, így a kerékpáros szakszövetséget is.

Az 1996-os sporttörvény helyébe lépő új jogszabály, a 2000. évi CXLV. törvény (St2) ugyancsak kimondta, hogy „a szakszövetség sportágában kizárólagosan jogosult a sportág nemzetközi szabályaival összhangban kialakítani a sportág hivatásos, amatőr és vegyes (nyílt) versenyrendszerét és e versenyrendszer alapján szervezni a sportág versenyeit, meghatározni és kiadni a hazai és - a sportági nemzetközi szakszövetség versenynaptárához igazodva - a nemzetközi versenynaptárt”. A korábbi szabályozással tartalmilag egyezően szintén rögzítette, hogy a szakszövetség kizárólagosan jogosult „maga vagy hivatásos és amatőr tagozata útján megrendezni a magyar (országos, nemzeti) bajnokságot, illetve a magyar (köztársasági) kupát”.

Látható tehát, hogy a 2000. évi CXLV. törvény fenntartotta a szakszövetségek monopol helyzetét. Azonban korlátozta is azt: lényeges eltérés az 1996-os sporttörvény megoldásához

¹ A szerző: dr. Princzinger Péter, ügyvéd (BÜK), tanársegéd (ELTE PPK).

² Magyar Kerékpáros Szakági Szövetség.

³ Az MKSz forrásként használt Alapszabálya és Versenyszabályzata a www.cycling.hu címen (volt) elérhető.

⁴ Fazekas Marianna: A köztisztületek szabályozásának egyes kérdései. Rejtjel, 2008.: 41-42. old.; Sárközy Tamás: Sportjog (A 2004-es sporttörvény magyarázata). HVG orac, 2004.: 55-56. old.

⁵ St1 16. § (1) bekezdés b) és c) pontok és (2) bekezdés e) pont

képeket, hogy a 2000. évi CXLV. törvény már *nem ruházta fel* a szakszövetséget a hazai és a nemzetközi *sportesemények megrendezésének engedélyezése jogával*.

A 2000-es szabályozást úgy értelmezem, hogy a nemzeti bajnokságot és/vagy a magyar kupát továbbra is a szakszövetség kizárólagos *szervezési és rendezési* hatáskörében tartotta a törvény, azonban a versenyrendszer összes többi versenyére nézve „csak” azt a kizárólagos jogot adta meg a szakszövetségnek, a sportág működésének szabályzatai meghatározásával, különösen a sportág versenyszabályzatának elfogadása útján *szabályozza a versenyszervezés feltételeit*.⁶

Az itt vázolt jogértelmezéssel összhangban van az a megoldás, miszerint sportrendezvényt - a külön jogszabályban meghatározott kivételekkel - jogi személy vagy büntetlen előéletű természetes személy (tehát tulajdonképpen *bárki*) szervezhet.⁷ (A kivételek körébe olyan sportrendezvények tartoznak, melyek szervezője csak sportszervezet, szakszövetség vagy sportszövetség lehet. Erről később szólunk.) Máskülönb, ha elfogadnánk azt az álláspontot, hogy a szakszövetség kizárólagos joga a sportág összes versenyének szervezése és rendezése, mi lenne a funkciója az idézett rendelkezésnek?

2. A hatályos sportjogi szabályozás

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (új St) lényegében az St2 megoldását veszi át: „Az országos sportági szakszövetség (a továbbiakban: szakszövetség) olyan sportszövetség, amely sportágában kizárólagos jelleggel az e törvényben, valamint más jogszabályokban meghatározott feladatokat lát el, és törvényben megállapított különleges jogosítványokat gyakorol.”⁸

A hatályos sporttörvény különbséget tesz a szakszövetség *kizárólagos és alapvető* feladatai között. Ami a *kizárólagos* feladatokat illeti (tulajdonképpen a törvény csak a közgyűlés hatásköreire nézve mondja ki tételesen, hogy azok kizárólagosak), ezek körében nem esik szó sem a versenyrendszer kialakításáról, sem a versenyszabályzat elfogadásáról.⁹ Nem kétséges azonban, hogy a szakszövetség a jogalkotó szándéka szerint kizárólagos joggal végzi a törvényben *alapvető*-nek nevezett feladatokat. A szakszövetség *alapvető* feladatai közé tartozik többek között: „szabályzatok kiadásával biztosítani a sportág rendeltetésszerű működését”, illetve „a sportág nemzetközi szabályaival összhangban kialakítani a sportág versenyrendszerét, e versenyrendszer alapján szervezni a sportág versenyeit (pl. megrendezni az országos bajnokságot, a magyar kupát stb.), meghatározni a sportág hazai versenynaptárát és nemzetközi versenyeken, mérkőzéseken való részvételét”.¹⁰

Versenyszervezésének vagy rendezésének *engedélyezéséről* - szerintem természetesen - ezekben a rendelkezésekben nincs szó.¹¹

Ahhoz, hogy megértsük, mi a tartalma a sporttörvény 20. § (1) bekezdésében említett „kizárólagosság”-nak, idéznünk kell a 20. § (3) bekezdésének utolsó mondatát, miszerint „Egy sportágban csak egy szakszövetség működhet.” (Ez a szabály már a 2000. évi sporttörvényben is benne volt.) Szerintünk a jogalkotó az azonos sportágokban fellépő sportszövetségek elszaporodását kívánta meggátolni, a rivalizáló sportszövetségek között kívánt „rendet tenni”, vagyis egy-egy sportág autonómiáját kívánta biztosítani, összhangban a sport európai tradíciójával. Egyébként pedig az új St-ben is visszaköszön az MKSz és az MKSzSz álláspontjának - látszólag - ellentmondó, korábban ismert szabály: „65. § (1) Sportrendezvényt - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - jogi személy vagy büntetlen előéletű természetes személy (a továbbiakban együtt: szervező) szervezhet. (2) Külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény szervezője csak sportszervezet, szakszövetség vagy sportági szövetség lehet.” Azt a lehetőséget tehát gyakorlatilag kizárhatjuk, hogy a sportrendezvény szervezésre jogosultak körének eképpen történő újrafogalmazása 2000-ben esetleg jogalkotási hiba lett volna.

A hatályos jogi szabályozás és az MKSz Versenyszabályzatának bemutatása előtt a jogszabályokban és a cikkben használt fogalmakkal kapcsolatban ide kívánkozik két megjegyzés.

Az egyik megjegyzés, hogy a probléma áttekintését némileg megnehezítheti a *szervezés* és a *rendezés* fogalmak egymást átfedő volta. A hatályos sporttörvény jogi értelemben különbséget tesz a

⁶ St2 26. § (1) bekezdés b) c) és d) pontok, ugyanezen § (2) bekezdés e) pontja, valamint az (1) bekezdés a) pontja alapján a 29. § (2) bekezdés b) pontja

⁷ St2 78. § (1)-(2) bekezdései

⁸ Új St 20. § (1) bekezdés

⁹ Új St 24. § (2) bekezdés

¹⁰ Új St 22. § (1) a) és b) pontok

¹¹ A teljes képhez hozzá tartozik, hogy a St. 1. § (3) bekezdésében található említés az engedélyezésről. A versenyszerűen sportoló fogalmát így határozza meg a törvény: „Versenyszerűen sportoló (a továbbiakban: versenyző) az a természetes személy, aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy *engedélyezett* versenyeken, vagy versenyrendszerben vesz részt.” Az „engedélyezett” kifejezés használata szerintem jogszabály-szerkesztési figyelmetlenség.

szervezés (szervező) és a rendezés (rendező) fogalmai között. A törvény 66. § (1) bekezdése alapján „a sportrendezvény e törvényben, más jogszabályokban, és a szakszövetség, illetve a sportági szövetség szabályzatában meghatározott előírásoknak megfelelő lebonyolításáért a szervező - illetve rendező szerv (rendező) alkalmazása esetén a szervező és a rendező egyetemlegesen - felelős”. Egy szereplője minden sporteseménynek biztosan van, ez a szervező. A törvény és a józan ész szerint a szervező az, aki megtervezi, előkészíti és lebonyolítja a versenyt - mégpedig a jogszabályoknak és a (szak)szövetségi szabályoknak megfelelően - és mindezt jogi felelősséget visel. Ettől függetlenül bizonyos sporteseményeknek lehet, egyes rendezvényeknek kell, hogy legyen külön rendezője is. A törvény 70. § (1) bekezdése szerint „a szervező a sportrendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében, valamint a helyszínen a rend fenntartására és a szervezési feltételek biztosítására (a továbbiakban: rendezés) szerződésben rendező szervet vagy rendezőt bízhat meg”. Itt érzékelhető némi fogalmi kavargás, a szervezés fogalmában megjelenik a rendezvény lebonyolítása - köznapi nyelven a *megrendezése* - is, a rendezés fogalmában pedig megjelenik egyes *szervezési feltételek* biztosítása... Ebben a cikkben a sportesemény rendezéséről - a St. 22. § (1) bekezdés b) pontjával összhangban - úgy beszélek, mint a szervezés egyik tartalmi eleméről (= megrendezés, lebonyolítás). Mint a bevezetőben írtam, az a kérdés foglalkoztat, helytálló-e az MKSz és az MKSzS azon álláspontja, hogy a szakszövetséget illeti az összes verseny *szervezésének és rendezésének* joga.

A másik megjegyzés a *versenyrendszer* fogalmát érinti. A sporttörvény értelmező rendelkezéseket tartalmazó 77. §-a a q) pontban a versenyrendszer fogalmát a következők szerint határozza meg: „A sportág nemzetközi szövetsége és a hazai szakszövetség, illetve országos sportági szövetség - kivéve a szabadidősport szövetség - által meghatározott szabályok szerint szervezett fizikai vagy szellemi sportteljesítményt mérő erőpróba. A bajnokság versenyrendszernek minősül. A versenyrendszer hivatásos, amatőr és vegyes (nyílt) rendszerű lehet.” A sporttörvény idézett rendelkezése értelmezhető úgy, hogy a versenyrendszer és a bajnokság szinonim fogalmak.¹² Egy másik lehetséges értelmezés szerint az új St. nem azt mondja ki, hogy a versenyrendszer a bajnokság, hanem azt, hogy a bajnokság a versenyrendszer egyik fajtája. Számomra egy harmadik értelmezés tűnik elfogadhatónak, nevezetesen, hogy egy sportágban egy versenyrendszer van, melynek része a bajnokság is, azonban a bajnokságra speciális szabályok is vonatkozhatnak („versenyrendszer a versenyrendszerben”). Ezt az értelmezést támasztja alá a St., amikor kimondja, hogy a szakszövetség feladata „kialakítani a sportág versenyrendszerét, e versenyrendszer alapján szervezni a sportág versenyait (pl. megrendezni az országos bajnokságot, a magyar kupát stb.)”. Szerintem ebben a rendelkezésben a versenyrendszer és a verseny (melynek egyik típusa a bajnokság) az egész és a rész viszonyában áll egymással. Ami a kerékpársportot illeti, ebben a sportágban a versenyrendszer biztosan nem egyenlő a bajnoksággal. Ha a versenyrendszert úgy fogjuk fel, mint a kerékpársport versenyének összességét, megállapíthatjuk, hogy a bajnokság, pontosabban a különböző szakágakban kiírásra kerülő bajnokságok, csak egy kis hányadát jelentik a sportág teljes, több tucat versenyt felölelő versenyrendszerének. Ezért a kerékpársport tekintetében messzemenő jelentősége van annak a kérdésnek, hogy a szakszövetségnek általános versenyszervezési monopóliuma van, vagy „csak” bizonyos versenyek szervezését illetően rendelkezik a szervezés és a rendezés kizárólagos jogával.

3. A hatályos törvényi szabályozás értékelése

A 2004. évi I. törvény kimondja ugyan, hogy a szakszövetség *szervezi* a sportág versenyait, azonban a versenyek *megrendezésére* szerintem nem ad kizárólagos jogot (csak a nemzeti bajnokság és magyar kupa tekintetében). A mások által megrendezni tervezett versenyek *engedélyezésére* vonatkozó jogot pedig egyáltalán nem ad a szakszövetségnek. Egyértelmű tehát, hogy a kerékpárversenyek *megrendezésének* joga nem illeti meg kizárólagosan az MKSz-t (vagy a szakági szövetségeket), hanem főszabály szerint bárki szervezhet kerékpárversenyt, aki bizonyos, jogalanyisággal összefüggő kritériumoknak megfelel, illetve akinek a versenye megfelel a szakszövetségi szabályzatokban írtaknak. Az új St. korábban említett 65. §-a (2) bekezdése alapján kiadott 54/2004. (III.31.) Korm. rendelet annyiban szűkíti a sportrendezvény-szervezők körét, hogy kimondja: bizonyos biztonsági kockázattal járó sportrendezvényeket kizárólag szakszövetség, sportszövetség vagy sportszervezet (tehát sportvállalkozás vagy sportegyesület) rendezhet.¹³ Azaz,

¹² Így értelmezi Sárközy Tamás. Ld. Sportjog (A 2004-es sporttörvény magyarázata). HVG Orac, 2004.: 225. old.

¹³ Ez a jogi feltétel perdöntőnek bizonyult a Tour de Hongrie Magyar Kerékpáros Körverseny szervezési jogaival kapcsolatos jogvitában. A Fővárosi Ítéletábla jogerős ítéletében megerősítette az I. fokon eljáró Fővárosi Bíróság azon döntését, hogy 2006-ban az MKSzS jogellenesen ítélte oda a verseny szervezési jogát a Kerékpársport 2000 Alapítványnak, amely szervezeti formájánál fogva nem felel meg az 54/2004-es Korm. rendelet előírásainak. Emiatt - jogszabályba ütközés jogcímén - a bíróság megállapította a verseny lebonyolítására kötött szerződés semmisségét.

még a biztonsági szempontból kockázatos (pl. forgalomkorlátozással járó) sportesemények szervezését is végezhetik pl. sportegyesületek.

Az természetesen nem vitatható, hogy a szakszövetségnek valóban vannak a sportágban különleges jogosítványai, melyeket kizárólag ő gyakorolhat, ilyen pl. a versenyrendszer működtetésének, illetve a versenyszabályzat elfogadásának joga.

A koncepcionális elmozdulás a 2000. évi sporttörvénnyel bevezetett szabályozásban a korábbiakhoz képest az, hogy a teljes körű *versenyszervezési monopólium és a versenyek szervezésének félhatósági engedélyezése helyett* a törvény egy erősen korlátozott monopóliumot (nemzeti bajnokság, magyar kupa) meghagyva - kurrens kifejezéssel élve - *minőségbiztosítási funkciót* ad a szakszövetségnek. A szakszövetség sporttörvényből adódó különleges jogosítványa egy olyan „keret szabályozás” (a versenyszabályzat) megalkotásának joga, melynek útján *meghatározhatja azokat a sportszakmai, minőségi követelményeket*, amelyeknek meg kell felelni, ha a szervező azt szeretné, hogy a rendezvénye a szakszövetség égisze alatt kerüljön meghirdetésre, része legyen az adott sportág versenyrendszerének (felvegyék a Versenynaptárba). Ebből az is következik, hogy azon kérelmet, amelyet egy versenyrendezésre elvileg jogosult szervezet a Versenynaptárba való felvétele iránt ad be, csak akkor lehet elutasítani, ha szakszövetség szabályzataiban írtaknak nem felel meg.

Magyarul: ha egy szervezet előkészít egy kerékpárversenyt, az csak akkor minősül „hivatalos” versenynek, ha az MKSz „felveszi” a versenynaptárba. Azok a versenyek, amelyek nem felelnek meg a szakszövetség alapszabályában, versenyszabályzatában és egyéb szabályzataiban meghatározott sportszakmai, minőségi, biztonsági, etikai stb. követelményeknek, lebonyolíthatók ugyan, de sem a versenyzők, sem a szponzorok, sem a közvélemény számára nem kommunikálhatók úgy, mintha „hivatalos” vagy „MKSz által elismert” események lennének. A résztvevők nem gyűjthetnek sem országos bajnoki, sem világranglista pontokat, sőt a versenyszerűen sportolóknak a sportfegyelmi felelősségre vonással is számolniuk kell.

Az MKSz vezetése azonban, úgy tűnik, a mai napig nem tud elszakadni az 1996-os sporttörvény - '80-as évekre visszavezethető - szellemiségétől. Az MKSz 2004-ben elfogadott Alapszabályának 6. § (1) bekezdése b) pontja szerint a Szakszövetség feladata többek között „az UCI által elfogadott szabályok hazai érvényesítése, a sportág nemzetközi szabályaival összhangban kialakítani a sportág hivatásos, amatőr és vegyes (nyílt) versenyrendszerét és e versenyrendszer alapján szervezni a sportág versenyeit”. Ez idáig még összhangban van a sporttörvénnyel. Az Alapszabály 6. § (2) bekezdése k) pontja szerint viszont a Szakszövetség joga az is, hogy „engedélyezi tagjai számára a hazai és a nemzetközi versenynaptár alapján a hazai és a nemzetközi sportesemények megrendezését, illetőleg az azokon való részvételt”.

Röviden összefoglalva az történet, hogy miután a törvényből kikerült a versenyek engedélyezésére vonatkozó jogkör, a Szakszövetség az Alapszabályban próbálta meg biztosítani ezt a jogot önmaga számára. (Majd ezt átültette a Versenyszabályzat 4.a., 4.b és 4.c. pontjaiba is.) A helyzet azonban az, hogy ilyen jogot a szakszövetség saját *magának nyilvánvalóan nem adhat*, a *sporttörvény pedig*, mint azt fentebb kifejtettem, *nem ad*.

4. A versenyszervezés szabályozása az MKSz Versenyszabályzatában¹⁴

A Versenyszabályzat 2. pontja leszögezi, hogy „Magyarország területén kerékpárverseny az MKSz, és alszövetségei által jelen szabályzatban meghatározott előírások, valamint az ide vonatkozó külön jogszabályokban foglaltak szerint szervezhető”. Ezzel összhangban a Versenyszabályzat az értelmező rendelkezések közt az alábbi definíciót adja a kerékpárversenyre: „Kerékpárverseny: a Nemzetközi Kerékpáros Szövetség (UCI), a Magyar Kerékpársportok Szövetsége és annak alszövetségei által meghatározott szabályok szerint szervezett, sportteljesítményt mérő erőpróba”. Mindkét meghatározásban jól látható, hogy a versenyekkel szembeni szakmai, tartalmi kritériumok meghatározása lényegében a szakszövetség joga.

A magyar szakszövetség által alkotott szabályozás középpontjában is a *versenynaptár* áll. Az ezzel kapcsolatos fontosabb rendelkezések a következők:

„A versenyrendszerbe tartozik minden olyan sportesemény, amelyet az MKSz és alszövetségei által összeállított éves versenynaptár tartalmaz.”

„Versenynaptár: A versenynaptár egyeztető bizottság által minden év december 10-ig elfogadott éves naptár, amely minden szakág minden olyan versenyét tartalmazza, amely megfelel

¹⁴ Jelen cikk előkészítésének időpontjában az MKSz Versenyszabályzata a www.cycling.hu Internet címen volt elérhető, a szövetségi szabályozás az ott fellelt Versenyszabályzat alapján kerül bemutatásra. A releváns rendelkezések a Versenyszabályzat 3.d., 3.e., 3.i., 3.j., 3.k, 3.l., 3.m., 6.a., 6.c, 7. és 8. pontjai. A www.cycling.hu a kézirat lezárásakor már nem működik, az MKSz láthatólag „átköltözött” a www.mksz.com címen elérhető honlapra, amelyen azonban a Versenyszabályzat nem érhető el.

az MKSz által támasztott követelményeknek és kérte felvételét a naptárba. Az illetékes alszövetség javaslatára a cyclo-cross versenynaptárát az MKSz minden év szeptember 30-ig véglegesíti.” „Előzetes versenynaptár: Azon szervezőknek, akik versenyükkel, versenyeikkel be kívánják kerülni az UCI éves versenynaptárba, a versenyt megelőző év június 1-ig kell elküldeniük versenyszervezési igényüket. Az MKSz az UCI versenynaptárba csak olyan versenyeket javasol, amelyek a megelőző évben az MKSz és szakágai által elvárt szervezési kritériumoknak megfelelően valószínűsíthetően meg - ebből következően „elsőéves” versenyt az MKSz nem javasol az UCI versenynaptárba.”

A Versenyszabályzat 6. pontja részletesen szabályozza a versenynaptár összeállításának módját. A versenynaptár összeállításának folyamata a következő:

1. „Az MKSz az alszövetségei által küldött adatok alapján országos éves versenynaptárt állít össze.
2. Az éves versenynaptárba való bekerülés érdekében az alszövetségek a szervezőkkel egyeztetéseket folytatnak minden év november 20-ig.
3. Az alszövetségek által javasolt szakági versenynaptárak alapján az MKSz versenynaptár-egyeztető bizottsága minden év december 10-ig hagyja jóvá a következő év országos és hazai-nemzetközi versenynaptárát. Indokolt esetben az alszövetségek elnökségének javaslatára a november 20-i határidőn túl is bekerülhet egy verseny a naptárba, a jelen szabályzat mellékletben szereplő pótdíj megfizetése esetén.
4. A megyei (területi) szövetségek ettől eltérő módon is szabályozhatják a megyei versenynaptárba kerülést, azonban azok a helyi, területi versenyek, amelyek november 20-ig nem lettek bejelentve az országos alszövetségnél, csak külön pótdíj befizetése esetén kerülhetnek be az MKSz éves naptárába.
5. A verseny bejelentését a Versenyszabályzat mellékleteként megtalálható formanyomtatványon (a formanyomtatvány adatait kitöltve), faxon, levélben vagy e-mailen kell eljuttatni minden év november 1-ig (UCI kategória esetén június 1-ig) az illetékes alszövetség címére. A bejelentésnek tartalmaznia kell: a verseny nevét, tervezett időpontját, naptár torlódás esetén a második lehetséges időpontot, a verseny helyszínét, az illetékességi területet (megyei, országos, nemzetközi), a szakág által meghatározott kategóriát, nemet és korosztályt, UCI kategóriát (ha van), a szervező adatait. A szervező adatain belül meg kell adni az *egyesület* nevét, címét, elérhetőségét, a képviselő nevét, a kapcsolattartó nevét, elérhetőségét.
6. A versenynaptárba azok a kerékpárversenyek kerülhetnek, amelyek szervezői az illetékes alszövetséggel kötött szerződésben vállalják, hogy a sportág szabályait valamint a jelen versenyszabályzatban foglaltakat betartják, és a versenynaptárba kerülési díjat megfizették, igazolták, hogy nincs köztartozásuk, és sem az MKSz, sem annak szakágai, vagy tagjai felé nincs rendezetlen tartozása.
7. Az MKSz versenynaptárában kizárólag olyan kerékpárverseny szerepelhet, amelyet az MKSz, az MKSz szervezeti egységeként működő és jogi személyiséggel rendelkező al-, vagy területi szövetség, vagy az MKSz-szel tagsági viszonyban levő sportszervezet szervez.”

A szabályzat idézett rendelkezéseiből kettőt kell itt kiemelni azzal kapcsolatban, hogy *ki lehet egyáltalán jogosult* versenyt szervezni, illetve hogy *ki dönt* a naptárba való felvételről.

Ami az első kérdést illeti, a szabályzat szerint az MKSz *tagjai*, azaz a sportegyesületek vagy az MKSz *alszövetségei* lehetnek a versenyt bejelentő szervezetek. További feltétel, hogy a szervezőknek szerződésben kell vállalniuk a sportág szabályzatainak betartását.

Az MKSz szabályzata is különbséget tesz a verseny teljes lebonyolításáért személyében felelős sportszakember (*főszervező*), és a versenyt lebonyolító sportszervezet (*versenyszervező*) között. „Versenyszervező az a *sportszervezet*, amely tagja az MKSz-nek, és az MKSz versenynaptárban szereplő eseményt szervez. Versenyszervezésre csak olyan sportszervezet jogosult, amelynek nincsenek lejárt köztartozásai, vagy az MKSz valamint alszövetségei, vagy sportszervezetei felé rendezetlen tartozásai. A versenyért, valamint a rendezvényt kapcsolatos kötelezettségeikért a sportszervezet és annak képviselője a Ptk. szerint felelősséggel tartozik. A sportszervezet képviselője a versennyel kapcsolatos feladatokat és személyi felelősséget szerződésben átadhatja a Főszervező részére. Főszervező: a kerékpárverseny teljes körű lebonyolításáért *felelős személy* - alapesetben a versenyszervező sportszervezet képviselője, vagy annak feladatait szerződésben átvállaló személy. Főszervező csak 18. életévét betöltött, alap vagy középfokú sportszervezői képesítéssel, vagy felsőfokú végzettséggel rendelkező személy lehet”.

A versenyszervező sportszervezettel az illetékes Szövetség (MKSz vagy alszövetség vagy megyei szövetség) köti meg a szervezéssel kapcsolatos szerződést. A szerződés tárgya lényegében a szervező arra irányuló nyilatkozata, amelyben a szervező vállalja szabályok szerinti lebonyolítást, és

a versenyszervezéssel kapcsolatos esetleges UCI vagy MKSz büntetések kifizetését, és elismeri az eseménnyel kapcsolatos teljes körű felelősségét, megadja a versenyszabályzatban meghatározott felelősök nevét és elérhetőségét (versenyigazgató, főszervező). A magyar kupafutam és magyar bajnokság esetén a Szövetség és a versenyszervező közötti vagyoni értékű jogok, reklámjogok megosztásáról a szerződésnek rendelkeznie kell. A szabályzat szerint a szervező kérésére lehetőség van több éves szerződés megkötésére is az illetékes szövetség, valamint a szervező sportszervezet között.

Az illetékes szövetség a szerződéssel egy időben igazolást ad a versenyszervező részére, amellyel a versenyszervező igazolhatja a támogatói, szponzorai, az együttműködő önkormányzatok, közútkezelők, erdészetek, rendőrség, valamint minden illetékes hivatal és hatóság felé, hogy az adott esemény az MKSz jóváhagyásával, annak szabályai szerint kerül megrendezésre.

A versenynaptárt a szabályzat 6.a. pontja első mondata alapján „az MKSz állítja össze”, ugyanezen pont második mondata szerint „versenynaptár-egyeztető bizottság” hagyja jóvá.

Annak tehát, hogy valaki Magyarországon kerékpárversenyt szervezzen, az alábbi *tartalmi és formai feltételei* vannak: 1) a versenyszervezőnek az MKSz tagjának kell lennie; 2) a szervezőnek az illetékes alszövetséggel kötött szerződésben vállalnia kell, hogy a sportág szabályait (ezek közt a versenyszabályzatban foglaltakat) betartja; 3) a szervezőnek igazolnia kell, hogy nincs köztartozása és sem az MKSz, sem annak szakágai, vagy tagjai felé nincs rendezetlen tartozása; és 4) a szervezőnek meg kell fizetnie a szükséges eljárási díjat. Az ezen követelményeknek megfelelő versenyt az MKSz köteles felvenni a versenynaptárba.

Mindez alátámasztja azt az előfeltevéseinket, hogy ha egyáltalán használjuk a kerékpárversenyek szervezéséről való döntés megjelölésére az *engedélyezés* kifejezést, akkor az alatt a jogszabályoknak és a sportág szabályzatainak önmagukat alávető szervezők által bejelentett sportesemények versenynaptárban való *regisztációját* kell érteni.

A *szerződés* és az *igazolás* szintén azt a látszatot erősítik, hogy az MKSz-nek engedélyezési joga van, hiszen a szerződéskötési kötelezettség azt sugallja, hogy az MKSz átruház valamit („nyilván” valamilyen jogot), az igazolás pedig fogalmilag valamiféle „hivatalos” tanúsítása a szervezési jogosultságnak. Megjegyzem, hogy az MKSz Versenyszabályzatában a versenyek szervezéséről való döntés körében egyszer szerepel az „*engedélyez*” kifejezés, további másik nyolc rendelkezésben a szabályzat a „*jóváhagyás*”, a „*naptárba bekerülhet*”, illetve a „*bejelentett*” kifejezésekkel operál.

5. Következtetések

Korábbi írásunkban megállapítottuk, hogy a három nagy „kerékpárosnemzet” jogi szabályozása biztosítja a szakszövetségek számára a versenynaptár összeállításának *monopóliumát*, azonban megállapítottuk azt is, hogy a versenynaptárba történő felvétel lényegében egy *regisztráció*.

A hatályos magyar sporttörvény - a versenyszabályzat és a versenynaptár elfogadására adott felhatalmazással - a megvizsgált külföldi megoldásokkal, azaz - további országok szabályozásának vizsgálata nélkül is feltételezhetjük -, az európai sportszabályozás tradíciójával összhangban, korrekten kezeli azt az ellentmondást, ami a sport autonómiája és a vállalkozás szabadsága között érzékelhető.

Az MKSz nem hatóság, nem közhatalmat gyakorol. Nem a közjog intézménye, hanem egy magánjogi alakulat: speciális feladatokat ellátó társadalmi szervezet (szövetség = „egyesületek egyesülete”). A sportági szakszövetségnek, mint önálló jogi személy típusnak a Ptk-ban való elhelyezése éppenhogy a szervezet magánjogi jellegét hangsúlyozza. A sporttevékenység és a sporttal kapcsolatos rendezvényszervezés alapja pedig nem egy „félhatósági engedély”, hanem az önszerveződés, a civil jogügyleti akarat és a vállalkozás szabadsága. Álláspontom szerint sportrendezvényt az önszerveződés, a civil jogügyleti akarat és a vállalkozás szabadsága alapján - bizonyos, biztonsági okokból kormányrendeleti szinten megfogalmazott, indokolt kivételekkel - az szervez, aki akar, és aki egyúttal szakmailag képes rá.

Az MKSz-nek (vagy átruházott hatáskörben az MKSzSz-nek) a fentiek szerint tehát *nem ahhoz* van kizárólagos joga, hogy megrendezze a sportág összes versenyét vagy átruházza másokra e jogot (úgymond, „engedélyezze” a versenyek szervezését, rendezését), hanem ahhoz, hogy meghatározza a sportág versenyeivel szemben támasztott minőségi feltételeket, követelményeket. Az, hogy az ezen követelményeknek megfelelő versenyeket felvegye a versenynaptárba, pedig már nem csak jog, hanem egyben kötelezettség is.

Az eddigi fejtegetés alapján az MKSz Alapszabályának 6. § (2) bekezdése *k)* pontja egyfelől ellentétes a sporttörvény szellemével és betűjével, másfelől - mivel csak zavart okoz a jogalkalmazók számára - fölösleges is. Fölösleges, ugyanis megítélésem szerint az MKSz által

elfogadott versenyszabályzat is az általam egyértelműen korszerűbbnek tekintett szellemben szabályozza a versenyek szervezésének feltételeit.¹⁵

Egyet lehet tehát érteni azzal, hogy a kerékpárversenyek szervezésére irányuló kezdeményezéseket az illetékes szakszövetségnek valami módon kontrollálnia kell, és végső soron a szakszövetségnek döntő befolyással kell rendelkeznie az adott verseny megengedhetőségéről szóló döntés megszületésében. Írásomban arra kívántam rámutatni, hogy a törvény nem e döntés engedély formájában történő meghozatalára hatalmazza fel a szakszövetséget, hanem a versenyszervezőkkel és a versenyekkel szembeni kritériumrendszer meghatározására, egyfajta minőségbiztosítási szabályozásra. A különbség talán csak jogászi szószálhasogatásnak tűnik. Meggyőződésem szerint azonban ez az apró különbség - épp a kerékpársport szempontjából - alapvető.

Ez a jogi megoldás teremtheti meg ugyanis a kényes egyensúlyt a sportág szakmai szempontjai és a sportesemények megrendezésére kandidáló sportszervezetek vállalkozáshoz való szabadsága között. Azért nagyon szerencsétlen az a felfogás, amely a versenyek rendezéséről való döntést egy törvényi felhatalmazáson nyugvó engedélyezési kérdésként (azaz egy monopol jog hatalmi pozícióból való gyakorlásaként) fogja fel, mert ebben a felfogásban a formalizmus túl hangsúlyossá válhat. Ha pedig ez a - tartalom helyett a formára koncentráló - felfogás gyenge színvonalú versenyszabályzattal párosul (vagy van ugyan korrekt versenyszabályzat, de azt a gyakorlatban nemigen alkalmazzák), akkor adott esetben a döntéshozatal diszkrecionális, rosszabb esetben önkényes lehet.

¹⁵ Leszámítva, hogy elég szerencsétlenül - szerintem csak figyelmetlenségből - a normaszövegben egy helyen szintén használja az *engedélyezés* fogalmát.